

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

UMENIE A KULTÚRA

GYMNÁZIUM ANTONA BERNOLÁKA

LICHNEROVA 69, 903 01 SENEC

UMENIE A KULTÚRA

ISCED 3A

UMENIE A KULTÚRA

OBSAH

UMENIE A KULTÚRA	4 – ročná forma štúdia.....	3
UMENIE A KULTÚRA	1. ROČNÍK	15
UMENIE A KULTÚRA	2. ROČNÍK	21
UMENIE A KULTÚRA	3. ROČNÍK	25
UMENIE A KULTÚRA	4. ROČNÍK	29

UMENIE A KULTÚRA

UMENIE A KULTÚRA

4 – ROČNÁ FORMA ŠTÚDIA

HODINOVÉ DOTÁCIE

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	1.	2.	3.	4.	spolu
Umenie a kultúra	umenie a kultúra	1	1	1	1	4

SWOT ANALÝZA VZDELÁVACEJ OBLASTI – UMENIE A KULTÚRA

Silné stránky:

- výučba VYV, HUV, UKL, VYU je realizovaná kvalifikovanými pedagógmi
- na výučbu slúži zrekonštruovaná klubovňa, vybavená video-, DVD prehrávačom, CD rekordérom, dataprojektorom a klavirom
- organizácia školských koncertov a podujatí hudobne nadanými žiakmi a učiteľmi školy
- realizácia výstav výtvarných prác žiakov v priestoroch školy, ale aj mimo nej – v mestskej galérii
- dobrá spolupráca školy s mestskou galériou Labyrint, múzeom, MsKS
- protidrogová prevencia ponúkaná cez umenie (koncerty, kino)
- úspechy žiakov v umeleckých súťažiach
- realizácia exkurzií na podporu žiackeho poznania umenia

Slabé stránky:

- nedostatok financií na zabezpečenie kvalitného ozvučenia kultúrnych podujatí školy
- nedostatok priestoru a času venovanému umeleckej tvorbe
- neochota nadaných žiakov umelecky sa prezentovať

Príležitosti:

- zapájať nových talentovaných žiakov do hudobno-výtvarných projektov, súťaží
- hľadať sponzorov pre rozvoj umeleckého nadania žiakov
- hľadať nové možnosti ponúkaných umeleckých projektov

UMENIE A KULTÚRA

- zvýšiť záujem rodičov o kultúru školy

Riziká:

- demografický pokles populácie – umelecky nadaných žiakov
- negatívne vplyvy okolia na kultúrny a umelecký rozvoj mladej generácie

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet **umenie a kultúra**, v rámci štátneho vzdelávacieho programu (ISCED 3) stredoškolského vzdelávania, integrálne spája percepciu globálnych javov života s hlavnými umeleckými druhmi, svetom kultúry, životným štýlom. Rozvíja tvorivé myslenie, zručnosti a návyky žiakov, formuje ich vlastné názory a hodnotové postoje. Koncepcia predmetu predpokladá uplatňovanie zážitkových metód edukácie, kreatívne chápanie umenia, mimoumeleckého estetického a širšej kultúrnej aktivity človeka. Prostredníctvom skúsenostných metód vyučovania sa snaží žiakov motivovať, rozvíjať a kultivovať ich osobnosť. Aktívnou formou vnímania umeleckého diela smeruje k praktickej činnosti spojenej s poznávaním vyjadrovacích prostriedkov, reči umenia.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Hlavným cieľom predmetu je *rozvoj socio-afektívnych schopností žiaka, jeho postojov, hodnotových orientácií a kritického vnímania kultúry.*

Čiastkovými cieľmi predmetu je rozvoj kultúrnych kompetencií:

1. žiackej kultúrnej identity,
2. kultúrno-historického povedomia,
3. schopnosti porozumieť iným kultúram,
4. schopnosti rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a kultúr,
5. schopnosti vnímať vyjadrovacie prostriedky, médiá a tendencie v umení a kultúre,
6. kultivovanej vizuálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
7. schopnosti kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií cez médiá a druhy umenia
8. schopnosti práce s informáciami o umeleckých dielach a tendenciách z európskej tradície.

Vzdelávací štandard určuje žiakom:

- kultivovane vyjadriť svoje zážitky a predstavy vizuálne, zvukovo, pohybom a slovom, rozumieť princípom umeleckých druhov,
- pomenovať a opísať kultúrne fakty a dianie okolo seba,
- schopnosť opísať obsah svojich estetických zážitkov, hodnotiť kultúrne artefakty, odlišovať gýč,

UMENIE A KULTÚRA

- zaujať postoj k mediálnej ponuke,
- orientovať sa v súčasnej kultúrnej ponuke, odlišovať hlavné kultúrno-historické obdobia,
- interpretovať kultúrne artefakty zo súčasnosti a minulosti pomocou estetickéj terminológie.

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE:

Osvojenie si kultúrno-estetického povedomia:

Stotožniť sa s národným kultúrnym bohatstvom, porovnávať kultúrne súvislosti, pomenovať kultúrne dianie, opísať estetické zážitky, vytvoriť kritériá na pomenovanie gýču, zaujať vlastný postoj k médiám, vytvoriť svoju vlastnú prácu podľa témy.

Orientovanie v kultúrno-historickom kontexte:

Rozlíšiť rôzne kultúrno-historické obdobia, charakterizovať jednotlivé smery a štýly, zaradiť umelecké diela do príslušných období, využiť estetickú terminológiu, interpretovať kultúrne artefakty, identifikovať základné umelecké vyjadrovacie prostriedky.

Rozšírenie komunikačných a sociálno-interakčných kompetencií

Vyjadriť svoj osobný názor na problematiku, spolupracovať na tvorbe výstupu v rámci skupiny, presadiť svoj názor, presvedčiť o správnosti svojho tvrdenia, diskutovať v skupine na danú tému.

METÓDY A FORMY PRÁCE:

- motivačné: brainstorming, motivačný rozhovor, výmena názorov, didaktické hry,
- expozičné: výklad, vysvetľovanie, vyučovací rozhovor, prednášky, prezentácia, práca s ukážkami,
- fixačné: skupinová diskusia, rozprávanie

Skupinová práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy), individuálna práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy), práca s knihou, práca s doplnkovým textom, analýzy ukážok, práca s IKT, obsahová analýza, happening, dramatizácia námety, výtvarné spracovanie.

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA:

Hodnotenie v predmete umenie a kultúra na strednej škole funguje ako spätná väzba, ktorá žiakovi prezentuje názor okolia (v tomto prípade učiteľa, resp. školy, spolužiakov) na kvalitu a význam jeho činnosti. Zároveň zaraďuje činnosť a osobnostné premeny žiaka medzi veličiny, ktoré sú pre dané okolie (spoločnosť) hodnotou.

UMENIE A KULTÚRA

Oblasť prežívania, interpretácie sveta a vyjadrovania, oblasť postojov, to všetko predstavuje procesy, ktoré sú v takej miere viazané na individuálne vlastnosti a podmienky jednotlivca, že možnosť ich kvantifikácie a objektivizácie je veľmi obmedzená. Rozvinutie práve týchto procesov je však cieľom predmetu umenie a kultúra. Napriek tomu citlivé rozlíšenie, pomenovanie i záverečné uznanie procesov rozvoja osobnosti sú pre ich nositeľa a vývoj žiaka dôležité.

Špecifikom výchovy v predmete umenie a kultúra je, že sa očakáva vlastný prístup žiaka k aplikácii vyjadrovacích prostriedkov, nástrojových a koordinačných zručností v rozvoji vlastného vnímania. Očakáva sa samostatný prístup žiaka najmä v oblasti chápania a interpretácie kultúrnych artefaktov a pri vytváraní vlastných symbolických reprezentácií skutočnosti či svojho vnútorného sveta. Umenie a kultúra sa nenapĺňa len realizáciou požadovanej edukačnej úlohy na vyučovaní, ale tento program tvorí východisko k samostatnému (tvorivému) sebvýjadrovaniu žiaka. Predmet by inak nespĺňal svoje poslanie: formovať mentálne štruktúry žiaka v smere k aktívnej otvorenosti voči rôznorodým interpretáciám a v smere k tvorivému vyjadrovaniu sveta a seba.

Hodnotenie tohto predmetu má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka, usmerniť jeho osobnostný vývoj a rozvinúť v ňom kultúrne potreby. Tu musí učiteľ brať ohľad na schopnosti, nadanie, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka. Hodnotenie je aj porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje triede aj žiakovi obraz o pestroste prístupov, o rôznych formách pochopenia problematiky v triede i o rozvrstvení škály postojov, názorov a aktivity medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len výsledok činnosti (vytvorený artefakt, vyjadrenú interpretáciu, pomenovaný zážitok), ale celý výchovný proces a prístup žiaka v rámci neho.

Ťažiskovou formou hodnotenia v predmete umenie a kultúra je formatívne hodnotenie procesov, ktoré sa odohrávajú priamo na hodine v žiakovom myslení a cítení. Nejde však o jednoduché jednoslovné vyjadrenie typu „dobré“, „len tak ďalej“, „správne“. Dôležité je rozvinúť zložitejšie slovné hodnotenie na hodine tak, aby učiteľ poskytol žiakovi citlivú, veku primeranú a analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti podľa kritérií v odsekoch 10 a 11. Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu je vhodné kombinovať so sebahodnotením žiaka.

Cieľom je dosiahnuť, aby žiak nebol len jednorazovo hodnotený na záver hodiny či po podanom výkone. Predmet umenie a kultúra si vyžaduje komplexnú spätnú väzbu na aktivitu žiakov, na spôsoby ich spolupráce, na ich motiváciu, ako aj na výsledky ich práce.

Záverečnou formou takejto komplexnej spätnej väzby je škálovanie formou známok, porovnateľné so známkovaním, aké sa používa na iných predmetoch vyučovaných na škole. Nie je však nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Závisí od učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby hodnotenie poskytlo žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji.

Učiteľ musí brať ohľad na to, že vnímanie kultúry, porozumenie kultúrnym artefaktom a využívanie nástrojov kultúry pre sebvýjadrenie či komunikáciu súvisí so sebaпроекciou, záujmami, motiváciou, hodnotovými orientáciami, fantáziou, emocionalitou, s úrovňou poznania u žiaka i s celým intímny svetom žiaka. Preto sa pri

UMENIE A KULTÚRA

---

hodnotení treba vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka. Je dôležité uplatňovať diferencovaný a individuálny prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi ponúkajú základnú štruktúru pre analýzu jednotlivých zložiek činnosti žiaka v rámci umenia a kultúry.

V rámci predmetu umenie a kultúra hodnotíme tieto oblasti žiakovho správania:

- a) jazykové (alebo literárne), vizuálne, pohybové (alebo dramatické), zvukové (alebo hudobné) vyjadrenie spôsobu, akým žiak vníma kultúrne artefakty,
- b) tvorbu jazykových, vizuálnych, pohybových a zvukových artefaktov,
- c) reflexiu kultúrnych artefaktov; žiacku reflexiu ich vlastných postojov,
- d) rôznorodé prejavy názorov a postojov,
- e) prejavy zložitejších poznávacích procesov,
- f) prácu s informáciami,
- g) prácu s médiami,
- h) spôsoby komunikácie pri riešení úloh,
- i) prejavy spolupráce pri riešení úloh,
- j) prejavy motivácie k činnosti,
- k) prejavy rôznych kognitívnych procesov,
- l) prejavy emocionálnych procesov.

V rámci predmetu umenie a kultúra pri hodnotení obsahu žiakovej práce uplatňuje učiteľ tieto hlavné kritériá:

- m) žiakovu flexibilitu vo vnímaní kultúrnych a iných artefaktov, znakov, situácií, činností, žiakovu otvorenosť k zmenám vo vnímaní kultúrnych artefaktov, znakov, situácií, činností.
- n) pestrosť žiakových tvorivých cieľov, pestrosť vyjadrovacích prostriedkov využívaných žiakom, schopnosť tvorivo manipulovať s vyjadrovacími prostriedkami rôznych oblastí kultúrnej tvorby a ako žiak rozpoznáva dôsledky a účinky svojej tvorby,
- o) žiakovu samostatnosť v reflexii kultúrnych artefaktov, v interpretácii kultúrnych znakov, v reflexii vlastnej tvorivej činnosti, ako žiak rozpoznáva dôsledky a účinky svojej tvorby. Hodnotíme, ako žiak identifikuje vlastné predsudky a stereotypy, ako žiak pozoruje a odlišuje prejavy emócií od emócií samotných,
- p) žiakovu schopnosť venovať pozornosť odlišným názorom a postojom, schopnosť tolerovať odlišné názory a postoje, hodnotíme žiakovu schopnosť obhajovať svoje názory a postoje, hodnotíme žiakovu schopnosť adaptovať svoje názory a postoje v novej situácii,
- q) ako sa u žiaka prehĺbuje poznanie kultúry, hodnotíme ako sa u žiaka rozširuje poznanie kultúry, ako žiak aplikuje získané poznanie na nové situácie,
- r) žiakovu samostatnosť v získavaní, spracúvaní a využívaní informácií a ako korektné narába s informáciami,
- s) žiakovu schopnosť samostatne argumentovať vo vzťahu k obsahom médií, vyhodnotiť dôsledky pôsobenia jednotlivých produktov médií.

UMENIE A KULTÚRA

V rámci predmetu umenie a kultúra pri hodnotení procesu žiakovho učenia uplatňuje učiteľ tieto hlavné kritériá:

- t) žiakovu kultivovanosť v komunikácii pri riešení úloh, schopnosť komunikovať s pomocou rôznych vyjadrovacích prostriedkov (slovných, pohybových, zvukových a pod.), efektívnosť žiakovej komunikácie pri riešení úloh a ako žiak interpretuje efektívnosť vlastnej komunikácie,
- u) originálny vklad žiaka do spolupráce pri riešení úloh, zodpovednosť žiaka pri riešení úloh schopnosť žiaka efektívne spolupracovať pri riešení úloh,
- v) prejavy žiakovho záujmu o kultúrne artefakty a o kultúrnu tvorbu, aplikáciu žiakovho záujmu do iných oblastí kultúrnej tvorby,
- w) pestrosť v prejavoch kognitívnych procesov u žiaka,
- x) zručnosti, s akými žiak prejavuje svoju emocionalitu, kultivovanosť v prejavoch žiakovej emocionality.

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak je tvorivý, flexibilný, otvorený zmenám, využíva pestré vyjadrovacie prostriedky a neustále ich obnovuje, reflektuje kultúrne procesy i svoje premeny.

Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak spĺňa kritériá, ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak realizuje úlohy priemerne, chýba mu iniciatíva, je slabo motivovaný k tvorbe, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, komunikuje nekultúrovane, ťažšie identifikuje predsudky a stereotypy.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak realizuje úlohy s pomocou imitácie, prejavuje len základné zručnosti v manipulácii s vyjadrovacími prostriedkami kultúry. Minimálne identifikuje prebiehajúce procesy, len s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti, schopnosti a poznanie v nových oblastiach.

Stupeň 5 – nedostatočný neodporúčame používať (pretože každý žiak má z rodiny a prostredia isté kultúrne návyky a schopnosť vnímania kultúrnych artefaktov).

PRIEREZOVÉ TÉMY – CIELE

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA- ENV

Cieľom je:

1. chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím

UMENIE A KULTÚRA

---

2. poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta
3. pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami
4. rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni
5. vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich

---

MEDIÁLNA VÝCHOVA- MDV

Cieľom je:

1. umožniť žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi a súčasne rozvinúť u žiakov spôsobilosť – **mediálnu kompetenciu** t.j. zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty
2. formovať schopnosť detí kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA- MKV

Cieľom je:

1. rozvoj schopnosti rozumieť vyjadrovacím prostriedkom umeleckých druhov
2. formovanie reflexie kultúrnej identity
3. chápanie iných kultúrnych identít ako súčastí svetového dedičstva
4. vnímanie kultúrnych procesov ako súčastí systému historickej činnosti ľudstva
5. prepájať estetické zážitky s poznatkami a informáciami

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ- OSR

Cieľom je:

1. rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie
2. naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok)
3. pomáhať žiakom získať a udržať si osobnostnú integritu
4. pestovať kvalitné medziľudské vzťahy
5. rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

Realizácia tém sa uskutočňuje prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

UMENIE A KULTÚRA

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Cieľom je:

1. vhodným spôsobom zareagovať v rôznych situáciách, nadviazať kontakt
2. zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznať ich funkciu, formálnu úpravu a vedieť ju aplikovať
3. pri tvorbe osobnej agendy využiť nástroje IKT
4. identifikovať a popísať problém, podstatu javu
5. získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich
6. prijať kompromis alebo stanovisko inej strany
7. poznať základy jednoduchej argumentácie a vie ich použiť na obhájenie vlastného postoja.

NÁRODNÝ ŠTANDARD FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Národný štandard finančnej gramotnosti (schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 19. marca 2009 pod číslom CD-2009-22702/9699-1:913) popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako **vek, rodina, kultúra či miesto bydliska**. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie

ABSOLVENT STREDNEJ ŠKOLY BY MAL BYŤ SCHOPNÝ:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šetriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,

UMENIE A KULTÚRA

- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančnictva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE

Pri sprostredkovaní informácií, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Celkovo sú **Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti.**

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

- 1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- 1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- 1.4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- 1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

- 2.1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- 2.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov.
- 2.3: Kontrolovať osobné informácie.
- 2.4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- 2.5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
- 2.6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

- 3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- 3.2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.
- 3.3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- 3.4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- 3.5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

3.6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

3.7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

4.1: Vypracovať osobný finančný plán.

4.2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

4.3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

4.4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.

4.5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

4.6: Uvedomiť si účel a dôležitosť poslednej vôle.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

5.1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

5.2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

5.3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.

5.4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.**

6.1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

6.2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

6.3: Zhodnotiť investičné alternatívy

6.4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

- 6.5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.
- 6.6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

7. Riadenie rizika a poistenie

*Celková kompetencia **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.***

- 7.1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.
- 7.2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- 7.3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
- 7.4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
- 7.5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

UMENIE A KULTÚRA

UMENIE A KULTÚRA

1. ROČNÍK

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 1. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2008
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD,
DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
CD Pavelčák 6 -9.roč ZŠ počúvanie hudby,
DVD Umenie a kultúra pre 1. ročník gymnázia,
Videokazety: Estetika, 2000,
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com, www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
<i>Svet kultúry, vizuálne, zvukové, pohybové, priestorové znaky a činnosti človeka</i>	MKV 1, 4, 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MDV 1, 2 OSR 1, 2, 4, 5 REV 1		Dejepis – pamiatky regiónu Výtvarná výchova – návrh obalu CD Hudobná výchova – hudba k videoklipu Slovenský jazyk – billboard, plagát, reklama
<i>Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov</i>	MDV 1, 2 OSR 1, 2, 4, 5 ENV 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MKV 1, 4, 5	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	Výtvarná výchova– vyjadrovacie prostriedky Hudobná výchova – vyjadrovacie prostriedky Slovenský jazyk – slovesná kultúra Telesná výchova – pohybová kultúra Informatika – PC prezentácia Etická výchova – reč tela
<i>Časové a priestorové súvislosti kultúry</i>	MDV 1, 2 MKV 1, 4, 5 OSR 1, 2, 3, 5		Výtvarná výchova- vnímanie obrazov Slovenský jazyk – žáner Dejepis – kultúrne dedičstvo predkov
<i>Funkcie umenia, estetické vnímanie</i>	ENV 1, 3, 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MKV 1, 4		Hudobná výchova– vyjadrovacie prostriedky Výtvarná výchova– vyjadrovacie prostriedky Biológia – prostredie, ktoré neškodí
<i>Životný štýl. Móda. Kultúra tela, zmysel športu</i>	OSR 1, 4, 5 MKV 1, 4, 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňaží ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Informatika – PC prezentácia Telesná výchova – harmónia duše a tela Etická výchova- neverbálna komunikácia Výtvarná výchova – líčenie, koláž
<i>Populárna masová kultúra. Elektronické médiá</i>	OSR 1, 3, 4, 5 MKV 1, 2, 4 MDV 1,2 TPPZ 2, 4, 5, 6	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňaží ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – komiks Hudobná výchova – festival Informatika – tvorba web stránky Etická výchova – hodnotové postoje

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Svet kultúry, vizuálne, zvukové, pohybové, priestorové znaky a činnosti človeka	<i>Kultúrna tradícia: kultúrne povedomie a identita, tvorba kultúrnej tradície</i>	Pamiatky v regióne alebo Moja obľúbená pamiatka	Žiak spracuje digitálne na CD, prípadne vo forme zborníčka, svoju obľúbenú pamiatku alebo pamiatky v regióne.	Výklad dialóg Exkurzia-pamiatky Senca	Individuálna práca	Ústne skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Vnímanie a experimenty s každodennou kultúrou, s každodennými predmetmi okolo nás</i>	Plagát, reklama, logo	Zhotoví logo firmy, plagát, billboard, reklamný pútač alebo slogan na konkrétnu akciu.	Demonštračná metóda	Skupinová práca	Skupinové skúšanie	
		Obaly kníh a CD/DVD	Vytvorí scenár reklamnej kampane. Obsahová analýza.	Inštruktáž	Individuálna práca	Ústne Praktické	
		Videoklip, s dôrazom na výtvarnú, hudobnú, dramatickú a literárnu stránku.	Experimentuje s materiálom rôznych umení a oblastí kultúrnej tvorby.	Zážitková metóda	Skupinová praktická aktivita	Skupinové skúšanie	
Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov	<i>Vyjadrovacie prostriedky každodennej činnosti žiaka</i>	Pantomíma – spojenie pohybu, gesta, mimiky, usporiadanie priestoru	Realizácia pantomímy – gestom, pohybom, mimikou.	Zážitková metóda	Skupinová praktická aktivita	Ústne Hromadné skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
		Príbehy z bežného života a pozorovateľné správanie ľudí v nich.	Vytvorí vlastný príbeh, napíše scenár, dramaturgicky ho spracuje, zapojí hudbu.	Diskusia	Individuálna praktická aktivita	Ústne skúšanie	
	<i>Vyjadrovacie prostriedky kultúry okolo nás</i>	Vizuálna kultúra, auditívna kultúra, kultúra reči a slovesná kultúra	Vytvorí návrh na zmeny priestorov –urbanistickú, dizajnérsku, architektonickú škicu s využitím intermediálneho pôsobenia.	Demonštračná metóda	Individuálna práca	Ústne Individuálne skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

		Kultúra elektronických médií, video kultúra. Kultúra pohybu, priestoru	Spracuje vlastný text (rozprávku, mýtus, poéziu, poviedku, scenár, pesničku...), ktorý zdramatizuje alebo ilustruje kresbou, maľbou či kolážou.	Didaktická hra Dialóg	Individuálna tvorivá práca	Ústne Praktické skúšanie	
		Všednosť a slávnosť. Prezentácia rôznych umeleckých artefaktov zo života, literárne čítania, dramatické scény...	Diskutuje o prvkoch všedného a slávnostného (profánneho a sakrálneho).	Diskusia Demonštračná metóda	Prezentácie žiakov	Ústne Praktické skúšanie	
		Sakrálne umenie – v hudbe a výtvarnom umení /historické a súčasné/ Pomník a pamätník	Navrhne slávnostný priestor, pomník alebo pamätník.	Výklad dialóg	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
Časové a priestorové súvislosti kultúry	<i>Kultúra okolo nás</i>	Masová kultúra, populárna kultúra, klasická kultúra, kultúrna tradícia, národná kultúra, svetové kultúrne dedičstvo	Diskutuje o zmysle výberu artefaktov a o ich význame vo svojom živote. Dokáže porovnať žánre, výrazové polohy a posolstvá vybraných artefaktov, javov.	Zážitková metóda Beseda	Návšteva galérie	Hromadné skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Kultúra ako ľudská aktivita, ako estetická hodnota, estetično</i>	Kultúra. Umenie. Estetické kvality predmetov. Kultúrne a nekultúrne.	Analyzuje a interpretuje rôzne relácie v televízii, hudobné, filmové žánre, pôsobenie dizajnu a architektúry. Diskutuje o spoločenskej funkcii umeleckých druhov.	Diskusia Dialóg	Praktická aktivita	Praktické Ústne skúšanie	
Funkcie umenia, estetické vnímanie	<i>Kultúrny šum, informácie vizuálne, akustické, pohybové,</i>	Zvuková kulisa, šum prírody a hluk a krása civilizácie. Vizuálna krása prírody	Vytvorí projekt prostredia, ktoré neškodí človeku. Diskutuje o orientácii v	Inštruktáž Diskusia	Individuálny projekt	Ústne Individuálne skúšanie	odpoveď test prezentácia

UMENIE A KULTÚRA

	<i>textové</i>	a civilizácia. Orientácia v priestore.	„kultúrnom šume“.				praktických zručností
	<i>Špecifický vklad umeleckých druhov. Rozdiely v estetických zážitkoch</i>	Vyjadrovacie prostriedky v umeniach: rytmus, symetria, kompozícia a ich elementy (bod – čiara – plocha – tvar – farba, tón, akord, melódia...)	Na základe podnetov z jedného umeleckého druhu vytvorí vlastnú prácu v inom umeleckom druhu. Vyhľadá možné analógie vo vyjadrovacích prostriedkoch a kompozičných princípoch.	Demonštračná metóda	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
Životný štýl. Móda. Kultúra tela, zmysel športu	<i>Komunikácia gestom, mimikou, oblečením. Funkcie oblečenia</i>	Neverbálna komunikácia, gesto, mimika, pohyb, oblečenie	Návrhne účes, líčenie, maľbu na telo, masku formou fotokoláže, montáže. Experimenty naživo.	Diskusia	Praktická aktivita	Praktické skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
		Vyjadrovacie prostriedky módy, diferencácia v oblečení, konformizmus, seba propagácia, štýl doby.	Diskutuje o oblečení obľúbenej celebrity, hudobníka a pod. Pripraví módnou prehliadku podľa vybraných dôb v minulosti, rôznych povolání, spoločenských príležitostí...	Diskusia Beseda	Praktická aktivita	Praktické skúšanie	
	<i>Kultúra životného štýlu</i>	Etiketa a kultúrna komunikácia	Diskutuje o ukážkach a tvorí vlastné modelové situácie.	Diskusia	Skupinová práca	Skupinové ústne skúšanie	
	<i>Kultúra tela, zmysel športu</i>	Kalokagatia – jednota duševnej a telesnej krásy, gentleman, dandy. Vrcholový, výkonnostný, rekreačný šport. Olympijské hnutie.	Skupinová mediálna prezentáciu športovej udalosti – módnej prehliadky – plesu – stužkovej – turistického zrazu – demonštrácie	Demonštračná metóda	Skupinová prezentácia	Ústne Skupinové skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

			aktivistov.				
Populárna masová kultúra. Elektronické médiá	<i>Populárna kultúra</i>	Princípy populárnej kultúry, zameranie na silný zážitok, orientácia na konkrétne sociálne skupiny.	Vytvorí komiks alebo paródiu na známu značku/logo. Hra na vystúpenie na festivale.	Dialóg	Individuálna práca	Ústne skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
	<i>Masová kultúra</i>	Trh s kultúrou, gýč, brak. Orientácia na masy, na zisk. Nadbiehanie masovému vkusu, dotieravosť.	Vytvorí suvenír z vlastnej obce – a) taký, čo charakterizuje zvláštnosti obce, b) vtieravý, gýčový. Hodnotové postoje.	Motivačný problém	Samostatná praktická aktivita	Praktické Samostatné skúšanie	
	<i>Elektronické médiá</i>	Dizajn webovej stránky triedy, logo triedy/školy. Tvorba elektronického fotoalbumu, vlastného portfólia.	Vytvorí logo alebo webovú stránku. Diskutuje o prezentovaných prácach, vyhodnotí najlepší dizajn.	Motivačný problém	Samostatná praktická aktivita	Praktické skúšanie	

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 2. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2009
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
CD Pavelčák 6.-9. ročník počúvanie hudby,
DVD Umenie a kultúra pre 2. roč. gymnázia,
Videokazety: Estetika, 2000
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com , www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Poznanie, analýza a interpretácia vybraných umeleckých diel a tendencií z histórie kultúry a z kultúry vlastného regiónu	OSR 2, 4, 5 MKV 1, 4, 5 TPPZ 1, 2, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	Etická výchova – morálne hodnoty Hudobná výchova – vyjadrovacie prostriedky Výtvarná výchova- vyjadrovacie prostriedky Informatika – PC prezentácia Dejepis – historické súvislosti, udalosti Slovenský jazyk – reklamný šot
Princípy populárnej kultúry, masová kultúra, elektronické médiá. Kultúrna komunikácia. Kultúra a technika.	OSR 1, 2, 4, 5 MKV1,2, 4 TPPZ 1, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazi ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Etická výchova – reč tela Hudobná výchova - folklór Výtvarná výchova – vnímanie obrazov Informatika – PC prezentácia Dejepis – historické súvislosti Slovenský jazyk - publicistický žáner

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Poznanie, analýza a interpretácia vybraných umeleckých diel a tendencií z histórie kultúry a z kultúry vlastného regiónu	<i>Úžitkové predmety a umelecké diela</i>	Návrat k 2. temat. celku z 1. ročníka	Opakované vnímanie, opis procesov tvorby. Opakovanie a sprítomnenie, kontinuita s 1. ročníkom.	Rozhovor Výklad Návšteva galérie	Individuálna Skupinová práca	Ústne Praktické skúšanie	Odpoď test prezentácia praktických zručností
	<i>Estetické vnímanie</i>	Estetické vnímanie. Zážitok, vkus.	Opakované vnímanie, opis zážitkov, diskusia.	Rozhovor Výklad Diskusia Návšteva múzea	Skupinová aktívna práca	Ústne Praktické skúšanie	
	<i>Analýza umeleckého diela</i>	Štruktúra diela.	Výber ukážok na zadanú	Demonštračná	Individuálna	Ústne	

UMENIE A KULTÚRA

		Kompozícia diela.	tému v rôznych umeleckých druhoch. Porovnávanie ich vyjadrovacích prostriedkov.	Dialóg	práca	skúšanie	
	<i>Interpretácia umeleckého diela</i>	Hľadanie rôznych významových vrstiev diela	Výber ukážok s podobnou, príp. identickou ideou v rôznych umeleckých druhoch. Porovnávanie intenzity, rôznosti a iných charakteristík zážitkov z vnímania týchto artefaktov.	Praktická	Individuálna praktická práca	Ústne Praktické skúšanie	
	<i>Hlavné umelecké druhy</i>	Literatúra, výtvarné umenia, hudobné umenia, dramatické umenia, film, elektronické umenia.	Prehľad o štruktúre umeleckých druhov.	Výklad Brainstorming	Individuálna tvorivá práca	Ústne Individuálne skúšanie	
Princípy populárnej kultúry, masová kultúra, elektronické médiá. Kultúrna komunikácia. Kultúra a technika.	<i>Populárna kultúra</i>	Hlavné typy produktov populárnej kultúry. Ľudia v populárnej kultúre. Idol, vzor, norma. Zmysel populárnej kultúry.	Interpretácia konkrétnych produktov – videoklipu, filmu, grafity, značky. Portfólio o svojom idole/ vzore. Prehľad o folklórnom umení v obci.	Práca s IKT	Samostatná práca	Praktické Individuálne skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Masová kultúra</i>	Hlavné typy produktov masovej kultúry. Masové médiá. Reklama. Móda. Štandardizácia vnímania.	Tvorba reklamného šotu, názvu, plagátu ako reklamy, tvorba rôznych spravodajských a publicistických žurnalistických žánrov (vlastný blog).	Zážitková Praktická	Skupinová práca	Hromadné Praktické skúšanie	
	<i>Tzv. Vysoká kultúra</i>	Hlavné typy produktov označených za hodnoty kultúrnej tradície. Zmysel tzv. vysokej kultúry. Voľné a úžitkové umenie.	Zážitok, vnímanie, jednoduchá analýza, hľadanie hodnôt, porovnávanie.	Zážitková Dialóg Pozorovanie	Individuálna Skupinová práca	Hromadné Praktické skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

		Konvencia a experimentovanie v umení.					
	<i>Analýza, interpretácia produktov populárnej kultúry</i>	Významy, hodnoty, štruktúra produktov populárnej kultúry. Populárna kultúra a médiá/ mládež. Umelecký trh a marketing.	Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno-historických kontextov. Práca s internetom, diskusie o mediálnych vzoroch.	Zážitková Dialóg Pozorovanie	Individuálna Skupinová práca	Hromadné Praktické skúšanie	
	<i>Analýzy a interpretácia produktov masovej kultúry</i>	Významy, hodnoty, štruktúra produktov masovej kultúry. Masová kultúra a médiá. Princípy fungovania masovej kultúry. Umelecký trh a marketing.	Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno-historických kontextov. Práca s internetom, diskusie o mediálnych vzoroch.	Zážitková Práca s IKT	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
	<i>Analýza a interpretácia produktov tzv. vysokej kultúry</i>	Princípy fungovania tzv. vysokej kultúry. Koncert, galéria, divadelné predstavenie, kino, festival apod. Umelecký trh.	Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno-historických kontextov. Práca s internetom.	Zážitková Návšteva koncertu, galérie Práca s IKT	Tvorivá individuálna práca	Hromadné skúšanie	

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 3. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2010
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
CD Pavelčák 6.-9. ročník počúvanie hudby,
DVD Umenie a kultúra pre 3. roč gymnázia,
Videokazety: Estetika, 2000
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com , www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
<i>Vnímanie umenia v historickom kontexte: súčasnosť – minulosť, komparácia epoch</i>	OSR1, 2, 4, 5 MKV1, 4 TPPZ 1, 2, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	Hudobná výchova – hudobné ukážky Výtvarná výchova - ornamenty Informatika – PC prezentácie Dejepis – historické súvislosti a udalosti Slovenský jazyk – oslavná báseň
<i>Prevádzka v kultúre, umelecký trh, medzi kultúrne vzťahy</i>	OSR 1, 2, 4, 5 MKV1, 2, 4, 5 TPPZ 1, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazi ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Etická výchova – morálne hodnoty v médiách Hudobná výchova – koncert, festival, show Výtvarná výchova - výstava Informatika – PC prezentácie Dejepis – umelci v histórii Slovenský jazyk – diskusia so spisovateľom

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
<i>Vnímanie umenia v historickom kontexte: súčasnosť – minulosť, komparácia epoch</i>	Poznanie, analýza a interpretácia vybraných umeleckých diel a tendencií z histórie kultúry	Umelecká tvorba a príbuzné estetické aktivity: umelecké dielo, gýč a brak, úžitkové diela (dizajn, reklama, architektúra, logo, oslavná báseň, tv show k sviatku, pouličné slávnosti a pod.).	Vytvoriť si kritériá pre odlíšenie gýča. Rozhodnúť, či považuje hudobnú, výtvarnú, filmovú alebo literárnu ukážku za gýč, a zdôvodniť svoje rozhodnutie. Analyzovať, interpretovať kultúrne produkty, uvažovať o ich využívaní v osobnom živote a v spoločnosti. Vytvoriť projekt na prezentáciu artefaktov a na ich zapojenie do života.	Dialóg Projekt artefaktov Demonštračná	Individuálna práca praktická	Ústne Písomné Praktické skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností

UMENIE A KULTÚRA

			Porovnať európske, svetové a slovenské kultúrne dedičstvo a umenie.				
		Tvorivé postupy v umení v histórii : hľadanie krásy, hľadanie foriem a tvorba harmónie či disharmónie, práca so symbolmi, oslava bohov, umenie ako mágia, sebavyjadrenie umelca, vyjadrenie sveta, prezentácia škaredého, umenie ako irónia, tvorba ornamentov, sviatok, citácia, apropiácia, umenie pre umenie, zneužitie umenia a pod.	Rozumieť princípom hlavných umeleckých druhov, aktívne sa vyjadrovať aspoň v jednom z nich. Aktívne vyhľadávať princípy a ukážky v umení, v životnom prostredí. Diskutovať o zmysle umenia. Pracovať s internetom, vytvárať vizualizácie a prezentácie. Dopĺňať učebnice o vlastné hľadanie	Výklad Práca s IKT Brainstorming diskusia	Praktická Individuálna práca	Ústne Písomné Praktické skúšanie	
Preádzka v kultúre, umelecký trh, medzi kultúrne vzťahy	Preádzka v kultúre	Médiá a kultúra: obraz človeka v médiách, možnosti a vplyv médií, reklama, elektronické médiá, virtuálna realita.	Diskutovať o obsahoch médií. Zaujímať samostatné postoje k mediálnej ponuke a diskutovať o nej. Získavať a vyhodnocovať informácie z rôznych zdrojov kultúrnej prevádzky (koncerty, festivaly, výstavy, prehliadky, internet, literatúra, reklama, masmédiá ...)	Diskusia Demonštračná Situačná	Skupinová práca	Skupinové skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
		Trh s umením a kultúrou:	Vytvárať projekty,	Práca s IKT	Individuálna	Ústne	

UMENIE A KULTÚRA

		mecenášstvo a sponzorstvo, reklama a marketing, výstavy, veľtrhy, festivaly, úloha médií, úloha obecnstva, ľudia v obchode s umením v histórii a v súčasnosti.	prezentácie. Aktívne vyhľadávať informácie na internete a v encyklopédiách, triediť ich, analyzovať, interpretovať a vyhodnocovať. Orientovať sa v prívale informácií, analyzovať informačné kanály a nástroje, zámer tvorcov informácií.	Projektová Dialog	praktická	Praktické skúšanie	
		Ekonomická hodnota umenia : korisť, znak statusu, ozdoba, súčasť zbierky, neopakovateľnosť, známosť diela. Vplyv technológií na funkciu a hodnotu diela.	Systematicky pracovať s informáciami. Tvoriť aplikačné úlohy a projekty. Reflektovať návštevu festivalov a iných kultúrnych akcií, formulovať vlastné zážitky z umenia.	Zážitková Projekt Beseda	skupinová	Ústne Skupinové skúšanie	
		Inštitúcie na trhu s kultúrou	Urobiť interview s pracovníkmi rôznych inštitúcií. Preberať prierezovo pri ostatných témach.	Interview Diskusia	Individuálna praktická	Ústne Individuálne skúšanie	
		Formy prevádzky na trhu s kultúrou (výberovo, napr.): Výstava, koncert, show, festival, mediálna prezentácia, promo akcia, klubová akcia, film o filme, happening, chodníky slávy, diskusia so spisovateľom a pod.	Opísať obsah svojich estetických zážitkov z návštevy rôznych kultúrnych podujatí. Diskutovať o vplyve hudby a výtvarného umenia na formovanie osobnosti človeka.	Zážitková Návšteva galérie, koncertu	praktická		

UMENIE A KULTÚRA

UMENIE A KULTÚRA

4. ROČNÍK

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 1. 2, 3. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2008, 2009, 2010
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
DVD Umenie a kultúra pre 1. 2. 3. ročník gymnázia,
Videokazety: Estetika, 2000
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com , www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Základné princípy vedeckého poznávania	OSR 2, 4, 5 TPPZ 1, 2, 3, 6 MDV 1, 2 MKV2, 4 ENV 1	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Etická výchova – mravné hodnoty Výtvarná výchova - komiks Informatika – PC prezentácie Slovenský jazyk – biografica, interview Biológia, Fyzika, Chémia – vedci a vynálezy
Teoretické poznávanie kultúry	OSR 1, 2, 4, 5 MKV1, 2, 3, 4, 5 TPPZ 1, 3, 6, 7 MDV 1, 2		Etická výchova - ľudskosť v biznise Hudobná výchova – umelci v hudbe Výtvarná výchova – umelci v maľbe, architektúre a sochárstve Informatika – práca s PC Dejepis – historický kontext Slovenský jazyk – autor a dielo, interview

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Základné princípy vedeckého poznávania	<i>Vedci a veda</i>	Vedci v sci-fi: Aké otázky kladú vedci v sci-fi?	Rekonštruovať príbehy vedcov z sci-fi diel, prezentovať ich práce. Konfrontovať postavy z rôznych diel sci-fi alebo fantasy.	Práca s IKT beseda	Individuálna práca	Ústne skúšanie	odpoveď test prezentácia zručností
		Svet bez vedcov: „Stačí mi zdravý rozum“. Ako žijú vedci?	Formulovať vlastné názory na fungovanie sveta bez vedcov a bez vedy. Vyhľadávať vedcov a vedecké ambície vo svojom okolí (rodičia, učitelia známi), urobiť s nimi interview. Rekonštruovať biografiju aspoň jedného vedca. Vytvoriť komiks o živote vedca.	Práca s IKT Výklad Rozhovor Projektová	Individuálna praktická práca	Ústne Praktické Individuálne skúšanie	
		O čo sa vedec zaujíma?	Vysvetliť, ako sa uvedené otázky	Demonštračná	Individuálna	Ústne	

UMENIE A KULTÚRA

		<p>ČO je to? KTO je to? PREČO je to tak? AKO to funguje? AKO to zmením? KTO som? Čo hovorí vedec? TO JE... LEBO... KEĎ... TAK... MOŽNO... SOM... MÔŽEM</p>	<p>prejavujú v prameňoch. Diskutovať s prezentáciou protikladných stanovísk, napr. „veda je nevyhnutná“ verzus „veda ničí svet“. Vytvoriť portfólio o najnovších problémoch vedy, napr. o kyberpriestore, virtuálnej realite, genetických manipuláciách.</p>	<p>Práca s IKT Výklad Dialóg Projekt, prezentácia</p>	<p>praktická práca</p>	<p>Praktické skúšanie</p>	
	<p><i>Metódy vedy</i></p>	<p>Ako rozmýšľajú vedci? Pozriem sa, vyskúšam, utriedim, rozložím, zjednotím, pomenujem, odmyslím si nepodstatné, rozšírim na celok, zdokumentujem a vyvodím.</p>	<p>Priebežne abstrahovať metódy z textov využívaných na hodinách, z biografii vedcov, z diskusií. (počas celého roka)</p>	<p>Beseda Pozorovanie</p>	<p>Skupinová práca</p>	<p>Skupinové skúšanie</p>	
<p>Teoretické poznávanie kultúry</p>	<p><i>Štruktúra umenia</i></p>	<p>Umelci v umeleckom biznise: Čo chcú dosiahnuť?</p>	<p>Spracovať životné príbehy umelcov z umeleckého a mediálneho biznisu. Vyhľadávať umelcov a umelecké ambície vo svojom okolí (rodičia, učitelia známi), urobiť s nimi interview.</p>	<p>Situačná Interview</p>	<p>Individuálna práca Praktická aktivita</p>	<p>Individuálne Praktické skúšanie</p>	<p>Odpoveď Test prezentácia praktických zručností</p>
		<p>Svet bez umelcov: „Umenie je aj tak len jeden veľký biznis“. O čo sa snažia ľudia v umení? Vytvorím, pozriem sa,</p>	<p>Modelovať náš život bez umelcov – myšlienkový experiment. Vytvárať životné príbehy z rôznych kultúrnych epoch v podobe napr. „Chcem byť mecenášom“, „Chcem byť umelcom“.</p>	<p>Zážitková Situačná</p>	<p>Praktická aktivita</p>	<p>Ústne Praktické skúšanie</p>	

UMENIE A KULTÚRA

		vypočujem si, prečítam si, podporím, zhodnotím, kúpim a predám, uschovám, som umelec/ umelkyňa.	Vyhľadať v teoretickej literatúre reflexiu týchto tém.				
		Ako tvoria umelci? Umelecká tvorba, originalita, kópia, falzifikát, citácia, aproprácia, asambláž.	Vyhľadať na internete a v médiách príbehy o tom, ako vznikajú umelecké diela. Urobiť interview s kultúrnymi tvorcami v obci alebo v regióne. Vyhľadať v teoretickej literatúre reflexiu týchto tém. Charakterizovať rôzne historické podoby tvorby.	Práca s IKT diskusia	Skupinová práca	Hromadné skúšanie	
		Čo tu zostane po umelcoch? Dielo ako artefakt, readymade, otvorené dielo, vzťahové dielo, situačné dielo a happening, konceptuálne dielo, úžitkové dielo; antiumenie; umelecké druhy.	Formulovať vlastné názory na kultúrne artefakty. Vnímať časové a priestorové kontexty súčasnej kultúry. Charakterizovať hlavné umelecké druhy. Zaujímať stanoviská k jednému z nich.	Dialóg Výklad	Skupinová práca	Hromadné Ústne Písomné skúšanie	
	<i>Štruktúra kultúry</i>	Čo z toho máme my? Chcem sa zabaviť, chcem sa poučiť, hľadám zážitok, hľadám vzrušenie, chcem sa báť, chcem sa upokojiť, chcem meditovať,	Podľať reflexiu vlastných zážitkov. Vyhľadať diela z rôznych dôb a regiónov. Zostaviť hierarchiu svojich preferencií. Písomne zhrnúť argumenty z diskusie alebo výsledkov tvorby.	Diskusia Demonštračná Situačná	Skupinová práca	Hromadné Ústne skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

		chcem sa vybláznit.					
		Čo má pre mňa hodnotu? Populárna kultúra, masová kultúra, tzv. vysoká a tzv. nízka kultúra, subkultúry, ľudová kultúra, kultúrny odpad	Vyhľadať na internete informácie a texty o najnovších trendoch. Všímať si rôzne súvislosti umeleckého biznisu a diskutovať o nich. Referovať o kľúčových pojmoch alebo prístupoch k problematike.	Práca s IKT diskusia	Samostatná práca	Ústne Praktické skúšanie	
	<i>Kultúrna zmena</i>	Čo v kultúre zostáva a čo sa mení? Kultúrna identita, subkultúry, kultúrny konflikt, globalizácia, multikulturalizmus.	Vytvoriť webovú stránku alebo manažovanie skupiny na internetovej sociálnej sieti. Vytvoriť videozáznam alebo fotografický album. Orientovať v súčasnej kultúrnej ponuke. Pomenovať zmysel alternatívnych kultúrnych aktivít.	Práca s IKT Diskusia Demonštračná Pozorovanie	Praktická Samostatná práca	Ústne Praktické skúšanie	
	<i>Poznávanie kultúry</i>	Poznávanie kultúry: Archeológia, ekonomika kultúry, estetika, etika, filozofia, historiografia, humánna ekológia, humánna geografia, jazykoveda, kultúrna antropológia, kulturológia, pedagogika, právna veda, psychológia	Vyhľadať životné príbehy vedcov z týchto vied. Vyjadriť svoj vzťah k dielam niektorých kultúrno-historických období. Rozoznávať časové a priestorové súvislosti kultúry. Interpretovať kultúrne artefakty zo súčasnosti a minulosti s pomocou terminológie vybranej vedy o kultúre.	Diskusia Výklad Práca s IKT	Praktická Samostatná práca	Ústne Hromadné skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

---

		umenia, religionistika, sociológia kultúry, teória médií a žurnalistiky, vedy o umení.					
--	--	--	--	--	--	--	--